

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-56>

УДК:339.7:338.246.8(477)

Гаврилюк Іванна Іванівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин та

маркетингових стратегій,

Львівський національний університет ветеринарної медицини

та біотехнологій імені С. З. Гжицького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9517-3021>**Ivanna Havrylyuk**

Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and

Biotechnologies of Lviv

ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО ПОТОКУ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ВІЙНИ

PROSPECTS FOR THE RESTORATION AND DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL FINANCIAL FLOWS IN UKRAINE AFTER THE END OF THE WAR

Анотація. Попри складні умови війни, Україна залишається привабливою для іноземних інвесторів, оскільки інвестиції можуть стимулювати економічне зростання, створення нових робочих місць та впровадження сучасних технологій. Іноземні інвестори шукають можливості для вкладення в сектори, що здатні забезпечити високий прибуток і конкурувати на світовому ринку. У майбутньому Україна повинна зосередити зусилля на підтримці позитивних відносин з країнами-інвесторами та залученні додаткових фінансових ресурсів для відновлення після війни. Для цього необхідно фокусуватися на пріоритетах, таких як реконструкція інфраструктури, розвиток ключових галузей економіки, вдосконалення правової системи, спрощення регулювання бізнесу, а також створення прозорих та стабільних умов для ведення бізнесу в країні. Важливим аспектом є також забезпечення підтримки інвесторів на всіх етапах реалізації проектів, що дозволить збільшити їхню впевненість у довгострокових перспективах. Крім того, успішна інтеграція України в міжнародні фінансові та економічні структури забезпечить стабільний потік інвестицій і дозволить прискорити відновлення країни.

Ключові слова: інвестиції, міжнародний рух капіталу, інвестиційна привабливість, війна, повсюнна відбудова.

Summary. Despite the challenging situation caused by the war, Ukraine remains attractive to foreign investors, as investment can significantly accelerate economic recovery, help create new jobs, and drive innovation. Investors focus on sectors that have high profit potential and can compete in global markets. An important direction for Ukraine in the future is to strengthen relations with foreign partners and actively attract investment to recover from the war. The concept of “investment” and its impact on economic processes within the country are considered. This requires focusing on priorities such as rebuilding infrastructure, developing strategic industries, improving the legal system, and creating a favorable business climate through simplified regulation. Another key factor is to provide support to investors at all stages of project implementation, which will help build their confidence in long-term prospects. In addition, Ukraine's integration into international economic and financial structures will facilitate stable capital inflows, which will accelerate the recovery process. Foreign investors interested in Ukraine are focused on sectors that can generate high profits and produce products that are competitive on the global market. In the future, Ukraine's main investment priorities will be to strengthen partnerships with foreign countries and to attract additional financial resources for the country's post-war reconstruction. The authors believe that Ukraine has great potential for attracting investment due to its skilled labor force, access to natural resources, and strategic geographic location. They suggest focusing on the opportunities offered by the post-war reconstruction process, including the need to rebuild infrastructure, modernize the economy, and attract investment in key sectors. It also emphasizes the need to strengthen the legal system and the rule of law to create a favorable business environment, fight corruption, and ensure stability. It is also important to simplify regulations, reduce bureaucratic barriers and ensure transparency to make the business environment more attractive to investors.

Keywords: investments, international capital flows, investment attractiveness, war, post-war reconstruction.

Постановка проблеми. Іноземні інвестиції є важливим чинником економічної підтримки України під час війни. На сьогодні виникла необхідність у дослідженні шляхів оптимізації інвестиційної привабливості країни та механізмів залучення капіталу. У статті аналізуються перспективи та проблеми іноземних інвестицій в економіку України в умовах війни. Розглянуто сектори, які зазнали значних змін та постраждали від початку повномасштабного вторгнення. Окремо наголошується на важливості активізації інвестиційних процесів та визначено ключові галузі, які можуть залучити інвестиції після початку війни.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Українська економіка нині переживає складний період через повномасштабне вторгнення країни-агресора. Питання інвестиційної привабливості України досліджуються в роботах ряду науковців, зокрема, Нечипорука О. [4], Белінська Я.В. [1], Штепенко К.П. [8], Мошляк І.О. [6], Шитікова Л.В. [7].

Зокрема, багато досліджень акцентують увагу на необхідності створення стабільного, прозорого бізнес-середовища, яке стане основою для залучення інвестицій. Важливим є також забезпечення ефективного захисту прав інвесторів, а також зменшення адміністративних бар'єрів, що дозволить активізувати фінансові потоки в країну.

Метою статті є дослідження перспектив відновлення та розвитку міжнародного фінансового потоку в Україні після завершення війни. У статті буде розглянуто ключові фактори, що сприятимуть залученню іноземних інвестицій та розвитку фінансових потоків. Окрему увагу приділено необхідним реформам та стратегіям для забезпечення стабільності та привабливості української економіки на міжнародній арені.

Виклад основного матеріалу досліджень. Перспективи відновлення та зростання міжнародних інвестицій в Україні після війни залежать від багатьох чинників, серед яких політична стабільність, відбудова інфраструктури та проведення реформ, спрямованих на поліпшення інвестиційного клімату. Після завершення конфлікту Україна має потенціал стати привабливим напрямом для міжнародних капіталовкладень, зокрема в таких сферах, як відновлення інфраструктури, енергетика, сільське господарство та високі технології. Завдяки прагненню до європейської інтеграції та впровадженню структурних змін країна може залучити значні обсяги іноземних інвестицій, що допоможе відновити економіку та створити нові робочі місця.

Після війни Україна має можливість залучити значні інвестиції в такі ключові сфери, як відновлювальна енергетика, інфраструктура, інформаційні технології та інноваційні технології. Міжнародні фінансові організації та західні країни можуть виступити головними партнерами у залученні капіталу через гранти, позики та інші фінан-

сові інструменти, що підтримують сталий розвиток. Інвестиції в українську економіку допоможуть інтегрувати країну в глобальні фінансові мережі, створити нові можливості для бізнесу та стати важливим кроком на шляху до євроінтеграції.

Отже, відновлення міжнародних інвестицій в Україні після війни має значний потенціал завдяки зростаючій привабливості країни для сталих інвестицій, розвитку інфраструктури та новітніх технологій. Це дозволить створити сприятливі умови для економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стабільного розвитку на майбутнє.

Руйнування, завдані росією в Україні, мають масштабний, глибокий і навмисний характер. Станом на початок 2024 року, пряма сума збитків, завданих українській інфраструктурі під час війни, становить майже 155 мільярдів доларів США. Ці збитки продовжують зростати, оскільки з кожним роком кількість зруйнованих і пошкоджених об'єктів в країні збільшується. Пошкоджено значну частину інфраструктури, житлового фонду, промислових підприємств, а також важливі об'єкти в сферах енергетики, освіти і охорони здоров'я. Це зростання загальних збитків є наслідком безперервних атак, що спричинили серйозні руйнування в різних секторах економіки та соціальної сфери [3].

Під час повномасштабного вторгнення країни-агресора в Україну багато країн висловили готовність брати участь у відбудові держави після війни. Україна має великий потенціал як інвестиційний ринок. Очікується, що перший етап відновлення триватиме від трьох до п'яти місяців. Протягом цього часу більшість підприємств відновлять свою діяльність, створюючи нові робочі місця, та відновлять виробництво товарів у звичному режимі. Водночас відновлення інфраструктури та капіталу вимагатиме більше часу – від п'яти до десяти років [1].

На сьогодні, інвестиційний клімат в Україні викликає значний інтерес серед представників таких країн, як США, Німеччина, Великобританія, Франція та Туреччина. Найбільший інтерес у іноземних інвесторів викликають такі сектори, як інноваційні технології, сільське господарство, логістика, енергетика, видобуток корисних копалин та обробна промисловість. Ці галузі приваблюють завдяки високій доданій вартості продукції, що має конкурентні переваги на міжнародному ринку. Крім того, інвестори оцінюють такі аспекти, як стабільність і прозорість економічної та політичної ситуації, а також наявність сприятливого регуляторного середовища в Україні.

В Україні виокремлено десять секторів з високим інвестиційним потенціалом, що є ключовими для залучення як іноземних, так і внутрішніх інвестицій (рис. 1).

Україна пропонує іноземним інвесторам великі можливості в різних галузях: енергетика (потен-

Рисунок 1 – Сектори економіки України, які мають значний інвестиційний потенціал, в млрд доларів США

Джерело: складено авторами на основі даних [4]

ціал інвестицій \$177 млрд.), логістика та інфраструктура (\$123 млрд.), оборонно-промисловий комплекс (\$43 млрд.), металургія та металообробка (\$26 млрд.), аграрний сектор (\$34 млрд.), фармацевтика (\$19 млрд.), промислове виробництво (\$16 млрд.) та інноваційні технології (\$11 млрд.), що відкривають значний потенціал для залучення інвестицій та розвитку економіки.

Окреслимо основні пріоритети реформ у рамках післявоєнної відбудови (табл. 1).

Для успішного відновлення України після війни необхідно провести масштабні реформи в різних сферах, зокрема в економіці, інфраструктурі, правовій системі та державних установах. Важливим чинником відбудови є залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Для цього потрібно удосконалити державну політику інвестицій, розробити чітку стратегію, покращити законодавство, створити ефективні агентства для підтримки інвесторів і забезпечити розвиток сприятливого бізнес-середовища.

У 2019 році обсяг реінвестованих прибутків був на рівні 2023 року, проте їхня частка тоді становила близько 54% від загальної суми прямих іноземних інвестицій, а інвестори активно вкладали кошти в капітал компаній. Натомість, у 2023 році частка реінвестованих прибутків зросла до понад 74%, а частка інших інвестиційних інструментів зменшилась до 15% від загального обсягу ПІІ.

Інвестори повинні стати стратегічними партнерами України в процесі відновлення. За оцін-

ками Світового банку, для відбудови зруйнованої інфраструктури протягом наступних десяти років Україні знадобиться щонайменше 486 мільярдів доларів (рис. 2).

Ця сума значно перевищує обсяг ВВП України, тому знайти необхідні ресурси всередині країни в короткий термін неможливо. Масштабні роботи з відновлення Україна зможе здійснити лише за умови активної участі приватного капіталу. При цьому, навіть в умовах війни, іноземні інвестиції продовжують надходити.

Українські та міжнародні приватні компанії мають вирішальне значення для розвитку інфраструктури та відновлення економіки країни. Масштабна реконструкція надає величезні можливості для приватних інвестицій, яких не було за останні 80 років.

Для залучення іноземного капіталу в економіку України була створена спеціальна електронна платформа «Advantage Ukraine», яка пропонує інвесторам понад 500 проектів у 10 ключових галузях.

Однак не всі ініціативи можуть бути реалізовані через два основні фактори: триваючу війну та проблеми в регулюванні бізнес-середовища. Серед цих проблем – захист прав власності, податкове адміністрування, розподіл земель та підтримка інвестиційної діяльності. Важливо також створити ефективну систему підготовки інвестиційних програм і проектів.

Для того, щоб створити сприятливі умови для інвесторів, необхідно не лише спростити законо-

Таблиця 1 – Ключові напрями реформ для підвищення інвестиційної привабливості України в процесі післявоєнного відновлення

Пріоритетний напрям	Запланований результат
I. Формування основи для планомірної інвестиційної політики	Необхідно мати чітке уявлення про цілі, конкретні завдання, ефективне управління інституціями прямих іноземних інвестицій (ПІІ), а також стратегічні дії уряду та заходи, спрямовані на реалізацію пріоритетів реформ
II. Зміцнення інституцій для заохочення інвестицій	Україна повинна активно змагатися за залучення прямих іноземних інвестицій на глобальному рівні. Агентству з залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest слід чітко визначити свої функції та конкретні завдання, покращити співпрацю з приватним сектором, збільшити фінансування, забезпечити кваліфікованими кадрами та підвищити навички для ефективного просування інвестицій
III. Створення конкурентного середовища, сприятливого для ведення бізнесу	Для залучення нових прямих іноземних інвестицій Україні потрібно знизити вартість ведення бізнесу, скоротивши трансакційні витрати та створивши більш сприятливі умови для інвесторів
IV. Продовження антикорупційної реформи	Більша прозорість, верховенство права та діджиталізація є ключовими факторами зниження ризику корупції
V. Зміцнення нормативно-правової та інституційної бази для регулювання капітальних інвестицій	Для України надзвичайно важливим є ефективне урядове планування та управління великими державними інвестиціями та державно-приватними партнерствами (ДПП). Це включає оцінку та управління проектами, здійснення державних закупівель, співпрацю з приватним сектором, надання концесій, а також перегляд законодавства у сферах закупівель, ДПП та концесій для забезпечення його відповідності стандартам ЄС та СОТ
VI. Прискорення процесу приватизації	Уряд має пришвидшити приватизацію неефективних державних підприємств, що демонструють низькі результати, але водночас є привабливими для іноземних інвестицій. Крім того, необхідно забезпечити прозорість процесу, запровадити відкриту конкуренцію та встановити справедливі й реалістичні умови для інвесторів
VII. Прискорення вступу до ЄС	Процес інтеграції до Європейського Союзу стимулює значні та довгоочікувані реформи в різних сферах. Тому прискорення цих реформ для досягнення повної відповідності європейським стандартам повинно залишатися основним національним пріоритетом
VIII. Вирішення питань в окремих галузях	Інвестиційні можливості були виявлені в ряді секторів, які можуть зацікавити інвесторів, серед яких сільське господарство, високі технології у виробництві, видобуток нафти і газу, а також відновлювальна енергетика

Джерело: сформовано за матеріалами [5]

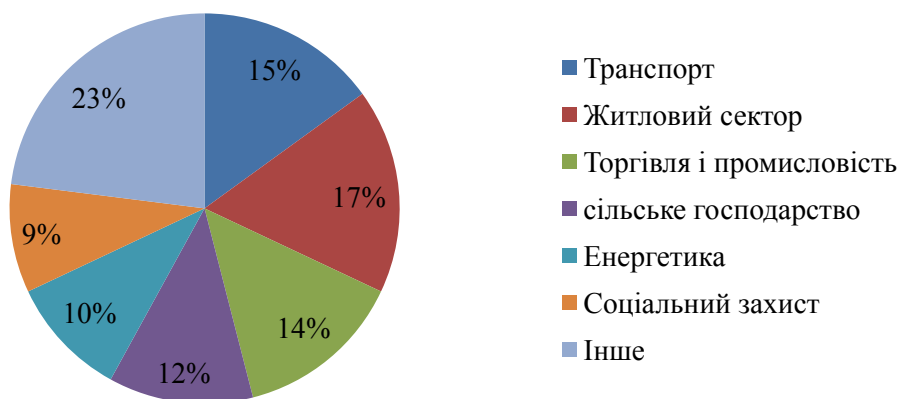

Рисунок 2 – Потреби України у коштах на повосінню відбудову за 2024–2034 рр., %

Джерело: [9]

давство, але й забезпечити його прозорість і зрозумілість. Інвесторам слід допомогти адаптуватися до українських правових норм, а також стимулювати співпрацю з місцевою владою та бізнесом для швидшої інтеграції та ефективної роботи на ринку України.

Отже, проводячи аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій в Україну, було виявлено основні переваги та можливості для залучення капіталу, а також ризики і загрози, які можуть призвести до відтоку інвестицій. Для цього застосовано метод SWOT-аналізу (табл. 2).

Таблиця 2 – SWOT-аналіз залучення іноземних інвестицій в економіку України

Сильні сторони	Слабкі сторони
– нові виробничі потужності та місця; – вихід на зовнішні ринки; – модернізація виробництва; – розширення експортного потенціалу; – покращення діяльності малого та середнього бізнесу; – вдосконалення конкурентного середовища; – переймання закордонного досвіду та методів управління	– витіснення з ринку вітчизняних товаровиробників; – перехід прибутків до іноземних інвесторів; – зростання залежності від іноземного капіталу; – видобуток та експлуатація місцевого природного ресурсу; – пристосування структури економіки до інтересів інвестора; – зниження частки вітчизняних розробок; – виникнення дефіциту платіжного балансу
Можливості	Загрози
– надання гарантій швидких, прозорих і релевантних відповідей від зацікавлених державних структур; – укладання угоди MIGA про запуск механізму страхування інвестицій під час бойових дій; – укладання угоди з ЄС, Норвегією, Швейцарією, Європейським інвестиційним банком щодо приватного страхування воєнних ризиків; – надання державної підтримки інвестиційних проектів із значними інвестиціями; – створення електронної платформи «Advantage Ukraine» з представленими інвестиційними проектами; – обрання євроінтеграційного курсу	– загроза знищення, пошкодження чи захоплення активів; – зростання інфляції, зниження купівельної спроможності населення та конкурентоспроможності національних підприємств; – проблеми нестачі робочої сили, пов'язана з фізичною втратою населення внаслідок війни та високого рівня міграції, неспроможності відкриття нових проектів; – скорочення транзитних можливостей, порушення міжнародної логістики; – нестабільне податкове законодавство; – високий рівень корупції та бюрократії; – відсутність чітко стратегічного управління щодо сфер залучення інвестицій з боку держави

Джерело: [2]

З огляду на сильні аспекти залучення інвестицій в національну економіку, особливо в умовах економічної нестабільності, важливо акцентувати увагу на розвитку міжнародної інвестиційної діяльності. Це включає впровадження узгоджених систем страхування інвестицій та забезпечення доступу до фінансових продуктів на національному рівні, що сприятиме пошуку нових перспективних платформ для бізнесу.

Водночас, для зменшення потенційних негативних наслідків від залучення іноземного капіталу, необхідно створити прозоре та конкурентоспроможне середовище, сприяти ефективному переміщенню міжнародного капіталу через національні центри та реалізовувати економічно обґрунтовані та підтверджені проекти.

Завдяки згуртованості українського народу створюються перспективні умови для залучення іноземних інвестицій у національну економіку в найближчі роки. Україна має позитивний імідж на міжнародній арені, що сприяє довірі з боку інших держав, їхніх керівників і громадян. Рівень ризику та умови для здійснення інвестиційної діяльності визначаються політичними, економічними

й іншими чинниками, які формують сприятливий інвестиційний клімат. У зв'язку з цим рекомендації уряду щодо впровадження заходів для покращення інвестиційного клімату та залучення іноземного капіталу є особливо актуальними, оскільки це сприятиме економічному розвитку країни.

Висновки. Отже, після завершення війни Україна матиме значний потенціал для відновлення та розвитку міжнародного фінансового потоку завдяки стабілізації політичної ситуації, проведенню необхідних реформ та поліпшенню інвестиційного клімату. Відновлення інфраструктури, розвиток нових технологій, а також інтеграція в міжнародні економічні структури відкривають перспективи для залучення великих обсягів іноземних інвестицій. Ключовими факторами успішного відновлення стануть прозорість законодавства, стабільність економіки, підтримка інвесторів та розвиток нових фінансових інструментів. Україна має можливість стати привабливим напрямом для міжнародних інвестицій, що дозволить не лише відновити економіку, а й забезпечити її стійке і конкурентоспроможне зростання в глобальному масштабі.

Список використаних джерел:

1. Белінська Я. В., Коляда О. В. Фінансування розвитку економіки України за рахунок іноземних інвестицій: проблеми і перспективи. *Інфраструктура ринку*. 2023. Випуск 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-2>
2. Вітер В.А., Цаль-Цалко Ю.С. Тенденції, проблеми та перспективи залучення іноземних інвестицій в економіку України. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/30.pdf>
3. Загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України, зросла до майже \$155 млрд – оцінка KSE Institute станом на січень 2024 року. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-zroslo-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-stanom-na-sichen-2024-roku/>

4. Нечипорук О. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>
5. Нова Україна: стимулювання інвестицій у свободу, мир та процвітання. URL: <https://www.usaid.gov/sites/default/files/2023-04/EDGE%20UIPA%20Report-%20online%20-%20>
6. Мошляк І. Прямі іноземні інвестиції як фактор економічного зростання держави. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. №. 3(63). С. 44–50. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-63-44-50>
7. Пуліна Т., Шитікова Л., Змикало О. Шляхи активізації процесів інвестування інноваційної діяльності України в умовах російсько-української кризи. *Управління змінами та інновації*. 2022. №. 4. С. 14–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2022-4-3>
8. Штепенко К. П., Забуряєва О. Ю. Аналіз прямих іноземних інвестицій в економіку України та передумови необхідності їх залучення. *Ефективна економіка*. 2019. №. 5. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/02/15/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>
9. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/02/15/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>

References:

1. Belinska Ya. V., Kolyada O. V. (2023). Finansuvannya rozvytku ekonomiky Ukrainy za rakhunok inozemnykh investytsiy: problemy i perspektyvy. *Infrastruktura rynku* [Financing the development of the Ukrainian economy through foreign investments: problems and prospects]. *Infrastruktura rynku*, no 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure71-2>
2. Viter V. A., Tsal-Tsalko Y. S. (2023). Tendentsiyi, problemy ta perspektyvy zaluchennya inozemnykh investytsiy v ekonomiku [Trends, problems and prospects of attracting foreign investments into the economy of Ukraine]. Available at: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/30.pdf>
3. The total amount of damage caused to Ukraine's infrastructure has increased to almost \$155 billion – KSE Institute estimate as of January 2024. Available at: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-zrosla-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-stanom-na-sichen-2024-roku/>
4. Nechiporuk O. (2023). Problema zaluchennya inozemnykh investytsiy v Ukraini pid chas viyny [The problem of attracting foreign investments in Ukraine during the war]. *Економіка та суспільство*, no 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-6>
5. New Ukraine: Stimulating Investment in Freedom, Peace, and Prosperity. Available at: <https://www.usaid.gov/sites/default/files/2023-04/EDGE%20UIPA%20Report-%20online%20-%20>
6. Moshliak, I. (2021). Priami inozemni investytsii yak faktor ekonomichnoho zrostantia derzhavy [Foreign direct investment as a factor of economic growth of the state]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, no. (3(63), pp. 44–50. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-63-44-50>
7. Pulina, T., Shytikova, L., & Zmykalo, O. (2022). Shliakhy aktyvizatsii protsesiv investuvannia innovatsiinoi diialnosti Ukrainy v umovakh rosiisko-ukrainskoi kryzy [Ways to activate the processes of investment in innovation in Ukraine in the context of the Russian-Ukrainian crisis]. *Upravlinnia zminamy ta innovatsii*, no 4, pp. 14–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2022-4-3>
8. Shtepenko K. P., Zaburayeva O. (2019). Analiz pryamykh inozemnykh investytsiy v ekonomiku Ukrainy ta peredumovy neobkhidnosti yikh zaluchennya [Analysis of foreign direct investments in the economy of Ukraine and the prerequisites for the need to attract them]. *Efektivna ekonomika*, no 5. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7040>
9. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released. Available at: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/02/15/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>

Стаття надійшла до редакції 09.04.2025